

Odpověď z Arcidiecéze pražské na výzvu k zapojení do synodálního dotazování v rámci přípravy druhého zasedání Synody o synodalitě v říjnu 2024

Praha, 17. 4. 2024

Pro synodální cestu 2024 v pražské arcidiecézi zvolil pan arcibiskup formu dotazování skupinek vzniklých v první fázi. Z počtu cca 200 se zapojila jen část, některé znovu vznikly či se spojily, vznikly i nové. Sešlo se 56 výstupů. Vzhledem k požadavku 5400 znaků je zpráva sepsána velmi stručně, místy až v bodech, s využitím řady citací ze zaslaných materiálů. Ozývala se velká kritika na nesrozumitelnou formulaci položené synodální otázky.

Shrnutí synodálních skupinek

Společně na cestě / vstřícná církev

Zazněly pozitivní zprávy: „Jsme hrdí na naši farnost, synoda nás posunula hodně dopředu.“ „Když žijeme s Bohem, jsme plní Boha...“ Jiní vnímají, že „prvotní nadšení vyprchalo, chybí motivace ve farnosti i od diecéze.“ Navzdory tomu lidé vyjadřují touhu v synodálním procesu pokračovat a např. uspořádat diecézní synodu.

Synodalita je proces a základ komunikace v církvi, není tedy možná bez transformace pasivních v sebe-vědomé aktivní lidi. Vytvářet prostor pro dialog horizontálně i vertikálně, více delegovat a neuzavírat se do rigidních institucí. Být svobodnější a více důvěřovat v Boha, otevírat aktuální otázky, mít odvahu ztratit kontrolu. Přijmout pestrost charismat a proudů v církvi. Uvnitř církve být vítanými a ne hodnocenými. Přijmout za svůj postoj, že církev si nevystačí sama. Majetek i duchovní bohatství směřovat ke službě.

Naslouchání, dialog, vztah

Základem je úcta, zbavit se strachu klást otázky (i opakovaně) a nabízet zpětnou vazbu. Hledat společný jazyk, porozumění, dobré vztahy a ne konfrontaci. Transparentnost, věrohodnost a srozumitelnost (kritika jazyka liturgie i církve): mluvit jazykem dnešní doby, ale neustupovat v pravdách. Unést riziko slepých uliček.

Vést kultivovanou debatu s respektem, učit se jí. Neumlčovat z pozice moci ostrovy dialogu. Polidštit církev, zbavit ji tvrdosti a zákopnických postojů, místo kulturních válek hlásat radostnou zvěst, ukončit diskreditaci farizejskými restrikcemi. Církev má být otevřená, inkluzivní, ne vylučující. Potřeba „nové“ komunikace i o kontroverzních věcech v bezpečném prostoru. Budovat vztahy na respektu a pravdivosti.

Diferencovaná spoluodpovědnost

Je třeba zlepšit komunikaci v rámci diecéze. Na farní úrovni to místy funguje, v diecézi velmi špatně. Naučit se naslouchat sobě navzájem: hierarchie laikům, laici hierarchii, a to na principu rovného postavení všech. Vytvářet atmosféru, kde se nikdo nebude bát kritiky, podporovat spoluodpovědnost shora.

Hierarchická struktura feudálního typu zásadně znemožňuje skutečné partnerství. Je třeba zapojit laiky do rozhodovacích procesů, jasně popsat role a kompetence, časově omezit službu řízení.

Zavést transparentní financování farností, faráře (včetně intencí). Pravidelné diecézní synody; sporné otázky konzultovat s farnostmi tak, aby vzniklo vyšší sepětí hodnostářů s obyčejnými lidmi. Lidem na biskupech záleží, chtějí kontakt se svými pastýři, aby měli možnost dávat jim zpětnou vazbu.

Zodpovědnost laiků za úkoly ve farnosti je třeba podporovat shora. Ve farnosti: kultivovat debatu; rozšířit tým, bránit vyhojení. Laici převezmou část kompetencí, když budou proškoleni. Posunout mentalitu od „schvalování“ k „hledání vize“. Větší diferenciaci v pastorači (kategoriální pastorače) podle charismat. Nezbytná vzájemná důvěra mezi laiky a svěcenými. Zkušenost, že otevřenost neoslabuje naši víru, ale vede k pevnějšímu ukotvení.

Vidíme proměnu úlohy kněží: přesun povolání ke spirituální službě z kněží na laiky. Doba kněží jako vedoucích skončila. Je třeba podporovat kněze, kteří mají komunitárního ducha. Je třeba personální stability kněží a nerušit to, co funguje. Požadavek, aby ženy byly více zapojeny do rozhodovacích procesů. „Proč nejsou alespoň kazatelky a jáhenky?“

Misie - zkvalitnění působení / vstřícná církev

Naše svědectví má směřovat k setkání s Ježíšem, svědčit o naší víře v něj, připomínat původní myšlenku navzdory (církevnímu) establishmentu, ne k „získávání duší pro církev“. Podmínkou je nevnímat svět jako zlý, místo toho jej milovat.

Mnoho lidí je duchovních, ale nechodí do kostela. Svět žízní po duchovnu, ale "řeč církve navenek" je současnému světu nesrozumitelná. Otevřenost k „nekostelovým“ lidem, stavět mezi nimi a námi mosty. Přivádět je, aby si mohli ke křesťanství „přivonět“. Přijdou, když v tom vidí smysl. Cílem je poutavá a hodnověrná církev.

Důsledně žít podle evangelia; misie se pak uskutečňuje „by the way“. Zapaluje ten, kdo sám hoří pro Boha. Neuzavírat se před žádnými možnostmi, ptát se „zespoda“ na potřeby přicházejících. Hledat, jak vypadá Boží misie, ne naše. Síla je v tom, když děláme něco spolu.

Nementorovat; více než nabízet „naše šablony“ dát raději zakusit Boží lásku. Současné učení církve bohužel klade přílišný důraz na nedosažitelný ideál. Úzkoprsým přístupem často znehodnocujeme to, co evangelium nabízí, a vzdalujeme se tak přístupu našeho Pána. Misie naděje oproti misii viny: misie v moci a síle Ducha.

Nesnažit se mít na všechno odpověď, nebát se být slabí. Svědčíme i svou nedostačivostí. Též zaznělo: „jsem neinvazivní, nechci se s vírou někomu vnucovat.“

Návrhy

Nabízet srozumitelnou a živou liturgii bez archaismů.

Pořádání otevřených akcí s ekumenickým přesahem.

Akce pro veřejnost, spolupráce s obcí, volný přístup do kostela a na faru.

Den sousedů, chudých, seniorů.

Bezbariérové aktivity s cílem, aby si lidé zvykli, že zajít do kostela je normální.

Zavedení formačních dnů pro posílení spoluzodpovědnosti laiků a osvojení si teologického myšlení i dovedností v naslouchání.

Patroni pro uvedení nově příchozích.

Schránky na hřbitovy, kam lidé dávají jména zemřelých, za které se modlíme.

Je žádoucí, aby se ženy podílely na výchově kněží.